

AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS TANULSÁGAI

MÁJUS UTOLSÓ HETÉBEN zajlottak le Budapesten a harmincnegyedik nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus ünnepségei. Ez a Kongresszus sem mértékben, sem eszmei tartalmában nem maradt mögöttes elődeinek. A Kongresszus előkészítése a maga nemében tökéletes volt; hatalmas, az egész világgal összeköttetést tartó gépezet bonyolította le a propagandát, a zarándokgyűjtést; itthon pedig irodalom, sajtó, rádió együttműködött a Kongresszus szervezőbizottságával és a Kongresszust felhasználta a modern tömeglelkipásztorkodás nagyszerű kifejlesztésére. Ha a Kongresszusnak semmi más hatása nem lenne, mint az, amit a magyar katolicizmus lelki megújítása terén nyújtott, akkor is megérte a rája fordított munkát és áldozatot.

A Kongresszust mindenki a maga szemmértékével értékeli. Hogy az állam, a kormány, a főváros hathatósan támogatta ezt a kifejezetten katolikus ünnepet, annak indító oka nyilvánvalóan az, hogy a nemzetközi Kongresszusnak — nemzeti jelentőségét felismerte.

Bár a Kongresszus elvből kizárt minden kifejezetten magyar propagandát és ezt az elvet a Kongresszus összes megnyilatkozásai, beszédei következetesen megtartották, a Kongresszus mégis elérte azt, hogy a meghirdetésétől megtartásáig, másfél éven át a külföldi sajtó, beleértve az óceánon túlit is, jóformán napról napra foglalkozott vele és ismertette hazánkat, népünket, egyházi, vallási életünket. Magán a kongresszuson pedig elfogult és elfogulatlan szemlélőnek egyaránt beszélt rólunk az öreg Duna, melynek partján egyedül a magyar tudott ezeréves államot alkotni; ős Budavára, melynek felmentése az európai keresztény kultúra megmentését jelentette; a főváros szépsége, nagysága hirdette a magyar élniakarást.

A Kongresszus nagy ünnepségei a Hősök terén, a dunai hajókörmény pompájukkal, félmillió tömegükkel apokaliptikus látomásként hatottak; a Szent Ostya előtt leboruló világot hozták ide a Duna partjára, hol annyi vér omlott valaha Krisztus hitének, keresztjének védelmében. Mintha a Didaché 9. fejezetének (II. század első feléből) imádsága valósult volna meg földünkön: „Mint ahogy ez a Kenyér előbb szét volt hintve a dombokon és a búzaszemek összegyűjtése után eggyé vált: úgy egyesüljön a Te Egyházad a föld széleiről a Te országodba ..A legtávolabbi világrész, Ausztrália, Új-Zeeland is elküldötte képviselőit, ezrével jöttek a hívek Észak- és Dél-Amerikából; a háborúval sújtott Kína ifjú Egyháza is megjelent és indiai zarán-

dokok csoportja találkozott itt az etióppal. A Kongresszus zarándokai tanúi voltak a kilencszáz éves magyar katolicizmus buzgóságának, a magyar áhitat melódiáit hallották és a magyarság eucharisztikus jámborságát csodálhatták az éjjeli szentségimádáson és a káprázatos dunai körmeneten.

A Kongresszus a magyarság keresztény hivatásáról tett tanúbizony-ságot. Nem akarunk büszkélkedni, de hisszük, hogy a Kongresszus minden idegenből jött zarándokának észre kellett vennie, hogy ma sem Európában, sem távolabb nincs olyan ország, melyben a keresztény-ség úgy áthatná az állam és a társadalom életét, mint nálunk. Azokat az évezredek kapcsolatait az egyház és állam között, melyekkel Szent István királysága kereszténnyé nevelte a magyarságot, a liberális XIX. század igyekezett ugyan lazítani, de Egyház és állam nálunk soha elválasztva nem volt, a közoktatásban, a közigazgatásban, törvényhozásban a két tényező közt még mindig oly igazi együttműködés van, hogy más államokban a középkor folyamán sem volt az harmonikusabb. Ez az együttműködés a Kongresszus folyamán is remek kifejezést nyert. A pápai legátus, a bíborosok a Kormányzónak voltak vendégei, a Kongresszus fővédője a Kormányzó felesége volt. A kormány katolikus tagjai hitvalló beszédeket mondtak a Kongresszus ünnepein. Annak, aki nemcsak a tényeket nézi, hanem az általuk kifejezett szellemet, ezek a tények nagyon is korszerű igazságokat mondhattak. Azt, hogy az Egyház és állam egymásra vannak utalva; hogy konkordátum nélkül is (Magyarország sohasem kötött a Szentszékkal konkordátumot) meg lehet találni a kettő közötti békét a nemzet, az állam és az egyház közös javára. Aki nyitott szemmel nézte a Kongresszus alatt a magyarság lelki életét, az még másról is meggyőződhetett. Arról pl., hogy a nemzet lelki egységét meg lehet őrizni — mint ahogy a magyarság megőrizte — sokfélekezetű államban is, ha a lelkiismereti szabadság eszméjét mindkét fél, a katolicizmus is, a protestantizmus is megtartja. A Kongresszusnak ez is nagy tanulsága: a magyar protestantizmus, bár épp az Eucharisztia dogmája az egyik ütközőpont a katolikus és protestáns hitvallásban, példát adott most a lovagias és testvéri viselkedésre, anélkül hogy saját hitelveit megtagadta volna.

Sajnálhatjuk ugyan, hogy a Kongresszus „idegenforgalma“ — csak megszokásból használjuk e szót — nem volt oly nagy, mint a Kongresszus meghirdetésekor vérmesen reméltük, a Kongresszus mégis méreteiben is, idegenből jött zarándokainak számával is — valóban nemzetközi volt. A napisajtóból ismeretesek azok az okok, melyek miatt egyes nemzetek lemaradtak és hogy a többi országokból is kevesebben jöttek, mint ígérkeztek, azt is megértjük a középeurópai változásokból és bonyodalmakból. Az idegenforgalom ma egész Európában megcsappant; államfők, külügy- és hadügyminiszterek kölcsönös látogatása nem mindig jelent biztatást arra, hogy valaki messzi útra induljon.

Kongresszusunk oly időben hirdette meg programját, a Vinculum caritativum, a népeknek, nemzeteknek Krisztusban való egységét, mikor az emberiség egységének természetes alapjai kerültek veszélybe. A kereszténység összhangba tudta hozni a nemzeti önállóságot az emberiség egységének tudatával; az egy Isten, az egy Megváltó hite

a természetes és természetfölötti rendben biztosította a különböző nyelvek, nemzetek, törzsek összetartozását az emberiség és a kereszténység nagy családjában. A „humánus“ és a „natio“ azóta került oly merev ellentétbe, hogy a humanizmus az emberfaj egységük természetfölötti alapjait tagadta (teremtés, megváltás). A genfi Népszövetség csődjét mindenki érzi; az emberiség egységét és békéjét lelki és természetfölötti alapok nélkül nem lehet biztosítani. A túlzó fajelmélet ellene mond az emberiség természetes egységének is, mit a humanizmus még meg akart őrizni.

Amikor a Hősök terén a pápa legátusa magasba emelte a Szent Ostyát, amikor árják és nem-árják, feketék, sárgák, rézbőrűek és fehérek leborultak az Eucharisztia előtt, a szívekből Szent Ágoston sóhaja szállhatott a Szentség felé: *O sacramentum pietatis, signum unitatis, vinculum caritatis!*

Az egész Kongresszus a pietas-nak, a mélyből fakadó, lelket formáló áhítatnak, jámborságnak volt csodás megnyilatkozása. Az utolsó vacsora terméből ez az áhítat katakombák fenekére szorult és onnét tört fel a bazilikák tágas csarnokaiba és a dómok félhomályos ivei alá. Most az Isten szabad ege alatt hallgatott ország és világ szentmisét és a szívek áhítata a rádió hullámaival együtt sugárzott a Hősök teréről szerte a világba és a négy égtájról a nemzetek képviselőinek szíven és ajkán át az egész Egyház egyesült az Eucharisztia imáadásában. A „sacramentum pietatis“, az áhítat szent jele valóban az emberiség és a kereszténység egységének vált szimbólumává. Az Eucharisztia hite és imáádása itt most milliók közt törte át azokat a korlátokat, melyek fajta, testszín, nyelv és leszármazás szerint választják el az embert az embertől. A „signum unitatis“ megmutatta, hogy a kerek földön nincs oly térbeli távolság, melyet a hit, a közös világnézet át ne hidalna. Amit a vér, a nyelv, a népiség elkülönít, azt Krisztus összeköti, anélkül hogy megtagadná a vér, faj, nyelv különbségeit.

Ezért a tanulságért különösen hálásak lehetünk a Kongresszusnak. Az árság is, a testvértelenség is nyomasztó érzés. Kis népek életenergiáját könnyen elorsvasztja. Ezt az érzést a magyarság csak a kereszténység magas, gyökeres átélésével győzheti le. A Kongresszus megmutatta, hogy a világon van még hit, mely a tagadással szembe tud szállani; megmutatta, hogy a szellem, a világnézet fölötte van az anyagnak; hogy az emberiségből még nem vezett ki a közös Atyának és az egy Megváltónak élő tudata.

Ha a Sors azzal ijeszti a magyarságot, hogy vagy felörlődik hatalmasabb szomszédai közt, vagy felszívódik beléjük, a Gondviselés a nemzet ezeréves történelmére mutat és azzal nyújt alapos reményt arra, hogy a magyarság hivatása és küldetése fennmarad. Ez a hivatás pedig abban áll, hogy a kereszténység nemzetfenntartó erejéről századokon át tanúságot tegyen. Küldetése pedig az, hogy népek torzsalkodásában, a gyűlölet egymástirtó lázában, fajok vetélkedésében, világnézetek harcában küzdjön tovább is Krisztusért, aki a szeretet kötelékével köti össze az emberiségnek széthullani kész tagjait.

KÜHÁR FLÓRIS O. S. B.